

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 725

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 18 juli 2022

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onderwijs - Mantelzorgstatuut voor leerlingen en studenten

Begin mei werd het nieuwe Mantelzorgplan voorgesteld. Bedoeling is om sterk in te zetten op zichtbaarheid, begrip en ondersteuning voor mantelzorgers. Herkenning en erkenning zijn een focuspunt van het plan. Het plan beoogt daarvoor samenwerking met verschillende beleidsdomeinen, zoals werk, jeugd en onderwijs.

Eén van de acties betreft de optimalisatie en benutting van het mantelzorgstatuut. Ook is het de ambitie te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om ook aan kinderen en jongeren en studenten een, eventueel aangepast, mantelzorgstatuut toe te kennen. Zo zou zo'n mantelzorgstatuut aan jongeren de mogelijkheid moeten bieden om onder meer hun studies te combineren met het opnemen van zorg.

Ook als actie opgenomen in het plan is de aandacht voor de haalbaarheid van mantelzorg reeds op jonge leeftijd door het bewaken van de kinderrechten van jonge mantelzorgers. Het is daarbij de bedoeling dat ook op school jonge mantelzorgers gedetecteerd en geïdentificeerd kunnen worden, dit met het oog op het bieden van (of het doorverwijzen naar) gepaste ondersteuning.

De Vlaamse Jeugdraad formuleerde op vraag van de Vlaamse Regering een advies op het nieuwe Mantelzorgplan 2022-2024. Leidraad in dit advies zijn kinderrechten.

Bij een aantal hogeronderwijsinstellingen bestaat al een apart statuut van mantelzorger, maar zeker niet overal. Wel worden studenten-mantelzorgers vaak opgenomen onder een ander statuut, dat bijvoorbeeld ressorteert onder 'bijzondere individuele omstandigheden', waarbij gezocht wordt naar oplossingen op maat, aldus de minister in antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 727 van 21 mei 2021. Ook stelde de minister dat studenten niet altijd zelf initiatief nemen om een aanvraag tot individuele oplossingen te doen, maar dat soms toch extra aanmoediging nodig is van bijvoorbeeld een docent of een trajectbegeleider.

Voor wat betreft de middelbare- en lagereschoolstudenten heeft de minister eerder, onder meer in antwoord op mijn vraag om uitleg van 8 juli 2021, te kennen gegeven geen voorstander te zijn van een specifiek statuut voor mantelzorgers en dat de zorg voor mantelzorgers in scholen onderdeel is van de leerlingenbegeleiding.

Vzw ZoJong!, een vereniging van studerende jongeren, is ontstaan vanuit de vaststelling dat er te weinig aangepaste ondersteuning is voor jonge mantelzorgers. De organisatie biedt steun aan jonge mantelzorgers en informatie voor professionals. [Vzw ZoJong!](#) werkte

ook materiaal uit in spelvorm voor leerkrachten. Zo stelt de organisatie sinds april 2022 gratis een verhaal met bijbehorende handpop, memoryspel en handleiding ter beschikking voor leerkrachten die in de kleuterklas het thema onder de aandacht willen brengen. Het aanbod werd uitgewerkt met de steun van Cera. Ook voor het middelbaar onderwijs biedt de vzw gratis een spel met spelbegeleider aan.

Recentelijk werden ook twee onderzoeken gevoerd naar de leefsituatie van jonge mantelzorgers. Ten eerste, de Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) survey, georganiseerd door de Universiteit Gent. Ten tweede, werden drie deelonderzoeken over jonge mantelzorgers ingebracht in het onderzoek 'Loopbanen in het secundair onderwijs' (LiSO). Uit de studies blijkt dat een van de grote vragen ook is dat er vertrouwenspersonen zouden worden aangeduid zodat mantelzorgers niet telkens bij elke leerkracht met hun verhaal terecht moeten maar een vertrouwenspersoon op de hoogte is van de situatie. Op 6 januari 2016 hebben we in het Vlaams Parlement een voorstel van resolutie (*Parl.St. VI.Parl. 2015-2016, nr. 501/4*) goedgekeurd betreffende de ondersteuning van jonge mantelzorgers. Daarin werd onder meer gevraagd naar het bewerkstelligen van een flexibele houding van de schooldirecties en de leerkrachten ten aanzien van jonge mantelzorgers, wat onder meer het aanwijzen van een leerkracht impliceert die kan optreden als aanspreekpunt voor de jongeren en als intermediair tussen de jongeren en de collega's-Leerkrachten.

1. Op welke manier zal de minister vanuit Onderwijs meewerken aan de eventuele uitwerking van een mantelzorgstatuut voor kinderen en jongeren?
2. Welke elementen uit de genoemde studies kunnen bijdragen aan het onderzoek naar de mogelijkheden voor een mantelzorgstatuut voor leerlingen en studenten?
3. Welke maatregelen zal de minister nemen om medewerkers op school te sensibiliseren over de bijzondere situatie van jonge mantelzorgers en ervoor zorgen dat leerlingen die zorg opnemen sneller gedetecteerd en geïdentificeerd worden? Hoe kan het aanbod van ZoJong! daartoe bijdragen?
4. Hoe zal de minister leerlingen en studenten die zorg opnemen, aanzetten om enerzijds zelf te beseffen dat ze mantelzorger zijn en anderzijds dan ook zelf aan te geven dat ze mantelzorger zijn en de vraag te stellen naar bijzondere ondersteuning of een aangepast, individueel programma?
5. Wordt er door Vlaanderen ingezet op de bekendmaking van het aanbod van ZoJong! bij de scholen? Zo ja, op welke manier?
6. Hoe wil de minister werk maken van vertrouwenspersonen in het onderwijs voor onder meer jonge mantelzorgers op school?
7. Hoe kunnen goede voorbeelden ter ondersteuning van jonge mantelzorgers tussen scholen beter gedeeld worden?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 725 van 18 juli 2022

van **KATRIEN SCHRYVERS**

1-2+6. Mantelzorg is de bevoegdheid van mijn collega minister Hilde Crevits. Voor het basis- en secundair onderwijs wordt mantelzorg gevat door het beleid op leerlingenbegeleiding van een school, dat in samenwerking met een Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) tot stand komt. Hierbij is een apart statuut voor jonge mantelzorgers – zoals ik eerder al aangaf - niet opportuun. Het geïntegreerd beleid op leerlingenbegeleiding van een school kan dus tegemoet komen aan de noden van jonge mantelzorgers.

Scholen hebben bovendien de opdracht om een aanspreekbaar persoon voor leerlingenbegeleiding aan te duiden. Dit personeelslid kan zowel de aanspreekpersoon zijn binnen de school voor de leerlingen zelf, als een ondersteunende en coördinerende rol opnemen ten aanzien van leraren en het CLB. Voor professionalisering kan de school terecht bij de pedagogische begeleidingsdienst (PBD) of een andere externe dienst.

Voor het hoger onderwijs is het de bevoegdheid van de hoger onderwijsinstellingen zelf om een beleid uit te bouwen waarbij rekening kan gehouden worden met mantelzorg.

3-5+7. Sensibiliseren en informeren dient, willen we aandacht hebben voor een integrale benadering, beleidsdomeinoverschrijdend te gebeuren. De voorhanden zijnde communicatiekanalen van het Departement Onderwijs en Vorming kunnen in dat kader zeker mee ingezet worden.